HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

22 decembrie 2010*

În cauza C-507/08,

având ca obiect o acțiune în constatarea neîndeplinirii obligațiilor formulată în temeiul articolului 88 alineatul (2) CE, introdusă la 21 noiembrie 2008,

Comisia Europeană, reprezentată de domnii C. Giolito și J. Javorský, precum și de doamna K. Walkerová, în calitate de agenți, cu domiciliul ales în Luxemburg,

reclamantă,

împotriva

Republicii Slovace, reprezentată de doamna B. Ricziová, în calitate de agent,

pârâtă,

* Limba de procedură: slovaca.

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul J.-C. Bonichot, președinte de cameră, domnii K. Schiemann (raportor), L. Bay Larsen, doamna C. Toader și domnul M. Safjan, judecători,

avocat general: domnul P. Cruz Villalón,
grefier: domnul K. Malacek, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 3 iunie 2010,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 9 septembrie 2010,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Prin cererea introductivă, Comisia Comunităților Europene solicită Curții să constate că, prin neexecutarea Deciziei 2007/254/CE a Comisiei din 7 iunie 2006 privind ajutorul de stat C 25/05 (ex NN 21/05) pus în aplicare de Republica Slovacă în favoarea Frucona Košice a.s. (JO L 112, p. 14), Republica Slovacă nu și-a îndeplinit obligațiile

care îi revin în temeiul articolului 249 al patrulea paragraf CE și al articolului 2 din decizia menționată.

Cadrul juridic

2 Considerentul (13) al Regulamentului (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE (JO L 83, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 41) are următorul cuprins:

„întrucât, în cazul ajutoarelor ilegale care nu sunt compatibile cu piața comună, trebuie restabilită concurența efectivă; întrucât, în acest scop, este necesară recuperarea fără întârziere a ajutorului, inclusiv a dobânzii; întrucât este necesar ca recuperarea să se realizeze în conformitate cu procedurile de drept național; întrucât aplicarea acestor proceduri nu trebuie să ridice obstacole în calea restabilirii concurenței nedenaturate, prin împiedicarea executării imediate și efective a deciziei Comisiei; întrucât, pentru a obține acest rezultat, statele membre trebuie să ia toate măsurile necesare pentru a asigura efectul util al deciziei Comisiei".

3 Articolul 14 alineatul (3) din Regulamentul nr. 659/1999 prevede:

„Fără a aduce atingere unui ordin emis de Curtea de Justiție a Comunităților Europene în temeiul articolului [242 CE], recuperarea se efectuează fără întârziere și în conformitate cu procedurile legislației naționale a statului membru în cauză, cu condiția ca acestea să permită executarea imediată și efectivă a deciziei Comisiei. În acest scop și în eventualitatea unei proceduri derulate în fața instanțelor naționale, statele membre

în cauză parcurg toate etapele necesare permise de legislațiile naționale respective, inclusiv măsuri provizorii, fără a aduce atingere dreptului comunitar."

4 Potrivit articolului 23 alineatul (1) din același regulament:

„Atunci când statul membru în cauză nu respectă deciziile condiționale sau negative, mai ales în situațiile prevăzute la articolul 14, Comisia poate sesiza direct Curtea de Justiție a Comunităților Europene, în conformitate cu articolul [88 alineatul (2) CE]."

Procedura precontencioasă

5 Prin Decizia 2007/254, Comisia a constatat că măsurile adoptate de Republica Slovacă în favoarea Frucona Košice a.s. (denumită în continuare „Frucona") constituie un ajutor de stat și că acest ajutor nu este compatibil cu piața comună.

6 Din această decizie reiese că, la data faptelor, Frucona își desfășura activitatea în sectorul producției de băuturi alcoolice și spirtoase, de băuturi fără alcool, de conserve de fructe și legume, precum și de oțet. Măsura de stat în cauză consta în anularea de către biroul local de taxe Košice IV (denumit în continuare „biroul impozite") a unei datorii fiscale în cadrul unui concordat, procedură reglementată de Legea nr. 328/91 privind falimentul și concordatele. Din această legislație rezultă că, asemenea procedurii falimentului, concordatul urmărește să reglementeze situația financiară a unei societăți îndatorate, dar că obiectivul său este de a permite continuarea activității acesteia prin încheierea unui acord cu creditorii, prin care această societate se angajează

să ramburseze o parte a datoriilor sale în schimbul anulării datoriei restante. Acest acord trebuie aprobat de instanța competentă să exercite controlul procedurii.

7 La 8 martie 2004, Frucona a introdus o cerere de concordat la curtea regională competentă, pasivul acesteia cuprinzând printre altele o datorie care consta în accize pe alcool. După ce creditorii au votat în favoarea concordatului, acordul a fost confirmat de curtea regională menționată la 14 iulie 2004. La expirarea termenului de exercitare a căii de atac, decizia acesteia a dobândit putere de lucru judecat.

8 Acordul privind concordatul prevedea că Frucona va rambursa 35 % din datoriile sale în termen de o lună, creditorii renunțând la soldul de 65 %.

9 Suma totală pe care Frucona o datora biroului impozite se ridica la 640 793 831 SKK (reprezentând 16,86 milioane de euro). În cadrul concordatului, acesta a recuperat suma de 224 277 841 SKK (reprezentând 5,86 milioane de euro), astfel încât renunțarea la creanța fiscală privea, așadar, suma de 416 515 990 SKK (reprezentând 11 milioane de euro).

10 După finalizarea procedurii de examinare a remiterii datoriei fiscale în cauză în temeiul articolului 88 alineatul (2) primul paragraf CE, Comisia a constatat că, prin intermediul acestei remiteri, Republica Slovacă acordase în mod ilegal un ajutor în favoarea Frucona, dispunând, în Decizia 2007/254, după cum urmează:

„*Articolul 1*

Ajutorul de stat pus în executare de Republica Slovacă în favoarea [Frucona], cu o valoare de 416 515 990 [SKK], este incompatibil cu piața comună.

Articolul 2

(1) Republica Slovacă va adopta toate măsurile necesare pentru a recupera de la beneficiar ajutorul menționat în articolul 1, ajutor care i-a fost acordat în mod ilegal.

(2) Recuperarea va avea loc fără termen [a se citi «fără întârziere»], în conformitate cu procedurile prevăzute de legislația națională, în măsura în care ele permit punerea în aplicare imediată și efectivă a prezentei decizii.

(3) Ajutorul care trebuie recuperat include dobânzile datorate pentru perioada începând cu data la care acest ajutor a fost pus în executare în favoarea [Frucona] până la data la care el a fost recuperat în mod efectiv.

[…]

Articolul 3

Republica Slovacă va informa Comisia, în termen de două luni de la data notificării prezentei decizii, cu privire la măsurile pe care le-a luat pentru a se conforma acesteia. […]

[…]”

11 La 12 ianuarie 2007, Frucona a introdus o acțiune la Tribunalul de Primă Instanță al Comunităților Europene pentru anularea acestei decizii (cauza Frucona Košice, T-11/07), dar fără a solicita, cu titlu de măsură provizorie, suspendarea deciziei. Republica Slovacă nu a formulat o acțiune împotriva deciziei menționate, care îi fusese notificată la 12 iunie 2006.

12 În executarea deciziei, biroul impozite a somat Frucona la 4 iulie 2006 să ramburseze în termen de opt zile ajutorul acordat în mod ilegal, majorat cu dobânzi. Întrucât Frucona nu a dat curs acestei somații, biroul impozite a introdus, la 21 iulie 2006, o acțiune având ca obiect recuperarea la Tribunalul Departamental Košice II.

13 Prin hotărârea din 11 iunie 2007, acesta din urmă a respins cererea, statuând că Frucona nu era obligată să ramburseze ajutorul respectiv. Această hotărâre a fost confirmată prin hotărârea Curții Regionale din Košice din 21 aprilie 2008, *inter alia*, pentru motivul că nu era posibilă revizuirea deciziei privind concordatul în condițiile în care aceasta are putere de lucru judecat.

14 Prin scrisoarea din 2 iulie 2008, biroul impozite a solicitat procurorului general al republicii să formuleze un recurs extraordinar împotriva acestei ultime decizii. Republica Slovacă nu a precizat în mod clar ce soluție a fost dată acestei cereri.

15 Pe întreaga durată a procedurii de recuperare a ajutorului ilegal, Comisia a cerut executarea imediată și efectivă a Deciziei 2007/254, reproșând autorităților slovace că, în loc să procedeze direct la executarea acesteia în temeiul dreptului național, au considerat necesară formularea unei acțiuni având ca obiect recuperarea la tribunalul departamental.

16 În această privință, autoritățile slovace au invocat, în esență, două argumente principale:

— procedura judiciară ar fi fost inevitabilă în vederea recuperării cuantumului ajutorului, atât a sumei principale, cât și a dobânzilor, întrucât dreptul fiscal slovac nu oferă un temei juridic pentru recuperarea unei creanțe a administrației fiscale care a fost remisă în cadrul unui concordat, astfel încât ar fi fost necesară

obținerea unui titlu executoriu. Cu alte cuvinte, potrivit dreptului slovac, o decizie administrativă a biroului impozite nu ar putea avea efectul de „a anula" decizia instanței competente să exercite controlul asupra concordatului dintre Frucona și creditorii săi prin care s-a aprobat acordul încheiat între aceștia, decizie care a dobândit putere de lucru judecat;

— Decizia 2007/254 nu ar crea în mod direct obligații în sarcina Frucona, însă ar obliga Republica Slovacă să adopte toate măsurile necesare pentru recuperarea ajutorului acordat ilegal. Această decizie, care ar constitui o decizie administrativă „străină", nu ar da naștere unei obligații pentru Frucona de a rambursa acest ajutor, nefiind astfel posibil să se procedeze la executarea la nivel național a deciziei respective.

17 În urma mai multor discuții și atenționări ulterioare expirării termenului de două luni prevăzut la articolul 3 din Decizia 2007/254 pentru comunicarea măsurilor adoptate pentru executarea acesteia, Comisia, apreciind că Republica Slovacă nu a procedat încă la această executare într-un mod efectiv, a decis să formuleze prezenta acțiune.

Cu privire la acțiune

Argumentele părților

18 Comisia susține că desființarea unui ajutor ilegal prin recuperare este consecința logică a constatării ilegalității sale, făcând trimitere la Hotărârea din 21 martie 1990,

Belgia/Comisia (C-142/87, Rec., p. I-959, punctul 66), și la Hotărârea din 21 martie 1991, Italia/Comisia (C-305/89, Rec., p. I-1603, punctul 41). Potrivit Hotărârii din 26 iunie 2003, Comisia/Spania (C-404/00, Rec., p. I-6695, punctul 21), statul membru destinatar al unei decizii prin care este obligat să recupereze ajutoarele acordate în mod ilegal ar trebui, în temeiul articolului 249 CE, să ia toate măsurile necesare pentru a asigura punerea în aplicare a acelei decizii.

19 Or, Comisia constată că, în speță, după mai mult de 29 de luni de la notificarea Deciziei 2007/254, ajutorul acordat în favoarea Frucona nu fusese încă recuperat. În consecință, aceasta susține că Republica Slovacă nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul Deciziei 2007/254 și al articolului 14 alineatul (3) din Regulamentul nr. 659/1999.

20 Faptul că administrația fiscală a formulat o acțiune având ca obiect recuperarea ajutorului acordat în mod ilegal, lentoarea procedurii judiciare și conținutul deciziei Tribunalului Departamental Košice II și, ulterior, cea a Curții Regionale din Košice au împiedicat, în opinia Comisiei, executarea imediată și efectivă a Deciziei 2007/254, și aceasta chiar dacă autoritatea competentă pentru recuperare a acționat conform dreptului național. Comisia consideră că autoritățile slovace au încălcat principiul efectului direct al dispozițiilor dreptului comunitar în caz de conflict cu o dispoziție legală a unui stat membru.

21 În ceea ce privește faptul că decizia instanței prin care s-a aprobat acordul care a intervenit în cadrul procedurii concordatului ar fi dobândit putere de lucru judecat, ceea ce ar împiedica, în opinia Republicii Slovace, recuperarea ajutorului acordat, Comisia invocă Hotărârea din 18 iulie 2007, Lucchini (C-119/05, Rep., p. I-6199, punctul 63), în care Curtea s-a pronunțat în sensul că dreptul comunitar se opune aplicării unei dispoziții a dreptului național care urmărește să consacre principiul autorității de lucru judecat în măsura în care aplicarea acesteia împiedică recuperarea unui ajutor de

stat care a fost acordat cu încălcarea dreptului comunitar și a cărui incompatibilitate cu piața comună a fost constatată printr-o decizie a Comisiei care a rămas definitivă.

22 Potrivit Comisiei, soluția adoptată în speță de instanțele slovace constituie și o nerespectare a obiectivelor urmărite de normele comunitare în materie de ajutoare de stat, ceea ce împiedică executarea efectivă a Deciziei 2007/254 și restabilirea imediată a situației anterioare, și perpetuează, așadar, avantajul concurențial necuvenit ce rezultă din ajutorul în cauză, astfel cum ar rezulta din Hotărârea din 5 octombrie 2006, Comisia/Franța (C-232/05, Rec., p. I-10071, punctul 52).

23 Pe de altă parte, Comisia critică comportamentul autorităților slovace din perspectiva principiului echivalenței, principiu care, la fel ca principiul efectivității, trebuie luat în considerare în cadrul evaluării autonomiei procedurale recunoscute statelor membre în vederea punerii în aplicare a dreptului comunitar. În opinia acesteia, nu s-ar fi ținut seama de respectivul principiu al echivalenței având în vedere că Decizia 2007/254 a fost lipsită de forța executorie pe care ar avea-o, de exemplu, deciziile de impunere emise de biroul impozite.

24 În cadrul apărării sale, Republica Slovacă susține că interpretarea literală a articolului 2 alineatele (1) și (2) din Decizia 2007/254, în special faptul utilizării termenului „recuperare" („vymáhanie" în limba slovacă) în loc de termenul „încasare" („vymoženie"), indică faptul că, în opoziție cu interpretarea pe care o propune Comisia, nu poate fi dedus din aceasta că Republica Slovacă trebuie să recupereze efectiv ajutorul în termenul stabilit. Singura obligație care ar rezulta din aceasta ar fi cea de a adopta toate măsurile necesare pentru a recupera cuantumul ajutorului în cauză.

25 Republica Slovacă susține că a întreprins efectiv mai multe demersuri pentru a recupera în mod rapid și efectiv ajutorul, în special somând Frucona să îl ramburseze și, ulterior, încercând să o oblige să facă acest lucru pe cale judecătorească. De

asemenea, Republica Slovacă susține în cadrul observațiilor sale că Decizia 2007/254 nu era încă definitivă, întrucât aceasta fusese atacată la Tribunal.

26 Prin urmare, Republica Slovacă consideră că a respectat Decizia 2007/254 și cerințele articolului 14 alineatul (3) din Regulamentul nr. 659/1999.

27 Republica Slovacă insistă și asupra faptului că acordarea ajutorului în favoarea Frucona în cadrul concordatului a fost autorizată printr-o decizie a instanței competente să exercite controlul asupra acestuia, decizie care, după ce a dobândit putere de lucru judecat, nu poate fi anulată de biroul impozite, care este un organ administrativ. Aceasta susține că dreptul comunitar nu prevede că un astfel de organ administrativ este obligat să anuleze hotărârile instanțelor naționale care au dobândit putere de lucru judecat.

28 Republica Slovacă susține de asemenea că Hotărârea Lucchini, citată anterior, nu este relevantă în speță. Astfel, spre deosebire de hotărârea instanței italiene în discuție în cauza în care s-a pronunțat acea hotărâre, decizia curții regionale din 14 iulie 2004 a dobândit putere de lucru judecat ca urmare a expirării termenelor legale care permit exercitarea unei căi de atac în conformitate cu dispozițiile procedurale interne, înainte de adoptarea Deciziei 2007/254. În plus, hotărârea menționată a fost pronunțată după ce Republica Slovacă a început demersurile pentru recuperarea cuantumului ajutorului în cauză pe cale judecătorească.

29 Introducerea unei acțiuni având ca obiect recuperarea acestuia împotriva Frucona la o instanță națională ar fi fost, așadar, mijlocul corespunzător de a proceda în acest sens, care respectă cerințele executării imediate și efective.

30 În ceea ce privește afirmația Comisiei potrivit căreia Republica Slovacă a încălcat principiul echivalenței, aceasta din urmă susține că, întrucât Decizia 2007/254 nu este un titlu executoriu în mod direct, nu a fost obligată să recunoască aplicarea sa directă, în caz contrar fiind negată autonomia procedurală de care dispun statele membre în cadrul executării unei decizii adoptate în temeiul articolului 88 alineatul (2) CE.

31 În plus, principiul echivalenței ar fi fost dezvoltat în domeniul protecției drepturilor particularilor, iar nu în domeniul care privește în mod exclusiv obligațiile statelor membre față de Comunitatea Europeană, din care fac parte deciziile Comisiei adoptate în temeiul articolului 88 alineatul (2) CE.

32 În replica sa, Comisia contestă interpretarea literală a Deciziei 2007/254 sugerată de Republica Slovacă. Potrivit Comisiei, această decizie implică obligația acestui stat membru de a obține efectiv restituirea ajutorului de stat ilegal, iar nu numai de a iniția procesul de recuperare în termenul de două luni prevăzut la articolul 3, ceea ce ar corespunde principiului potrivit căruia procedurile inițiate în temeiul dreptului național de un stat membru pentru executarea deciziilor trebuie să permită executarea imediată și efectivă a acestora.

33 Singura excepție de la obligația de a executa o decizie a Comisiei ar fi existența unor împrejurări excepționale astfel încât ar fi imposibil ca statul membru să execute în mod corect decizia menționată. Or, în speță, Republica Slovacă nu a invocat în niciun moment asemenea împrejurări.

34 În plus, Comisia susține că, întrucât dreptul comunitar nu prevede procedura care trebuie urmată de statul membru în cauză pentru a executa o decizie prin care se dispune recuperarea unui ajutor ilegal în conformitate cu articolul 14 alineatul (3) din Regulamentul nr. 659/1999, recuperarea trebuie să aibă loc, în principiu, potrivit

dispozițiilor relevante ale dreptului național, aceste dispoziții trebuind să fie aplicate totuși astfel încât să nu facă practic imposibilă recuperarea impusă de dreptul comunitar și să țină pe deplin seama de interesul comunitar, prin referire la Hotărârea din 27 iunie 2000, Comisia/Portugalia (C-404/97, Rec., p. I-4897, punctul 55).

35 În această privință, Comisia subliniază că, deși nu a avut nicio intenție de a impune Republicii Slovace modul în care ajutorul de stat în cauză trebuia recuperat, procedura aleasă de acesta nu îndeplinește cerința recuperării imediate și efective a ajutorului ilegal, întrucât, la 29 de luni după notificarea Deciziei 2007/254, această recuperare nu avusese încă loc.

36 În plus, contrar celor susținute de Republica Slovacă, Comisia nu ar fi pretins ca biroul impozite să anuleze o decizie judecătorească definitivă, ci ar fi sugerat că una dintre procedurile posibile pentru executarea Deciziei 2007/254 ar fi ca autoritatea competentă să retragă decizia de acordare a ajutorului ilegal, ceea ce ar fi conform jurisprudenței Curții. Comisia ar mai fi susținut că această jurisprudență impune instanțelor naționale competente să nu aplice dispozițiile de drept intern care sunt contrare dreptului comunitar.

37 Comisia amintește că principiul supremației dreptului comunitar implică să se asigure primatul acestuia din urmă asupra oricărui act intern, indiferent dacă este vorba despre un act administrativ sau legislativ sau chiar despre o hotărâre definitivă, astfel cum rezultă din Hotărârea Lucchini, citată anterior. Faptul că această hotărâre a fost pronunțată după adoptarea deciziei judecătorești prin care s-a aprobat ajutorul de stat acordat în favoarea Frucona nu ar fi decisiv, deoarece hotărârea menționată nu face decât să interpreteze legislația în vigoare astfel cum aceasta trebuie pusă în aplicare.

38 În sfârșit, Comisia contestă afirmația Republicii Slovace potrivit căreia principiul echivalenței nu se aplică în contextul executării unei decizii a Comisiei în materie de

ajutoare de stat și susține că autonomia procedurală a statului membru este limitată de principiul general al efectivității. În caz contrar, obligația de recuperare și-ar pierde orice sens și ar fi imposibil să se asigure o aplicare uniformă a dreptului comunitar.

39 La rândul său, Republica Slovacă contestă afirmația Comisiei potrivit căreia autoritățile slovace competente nu trebuiau să se limiteze doar la luarea tuturor măsurilor necesare pentru recuperarea ajutorului, ci trebuiau să îl recupereze efectiv. Aceasta consideră că a respectat pe deplin obligațiile ce rezultă din versiunea slovacă a Deciziei 2007/254, care este singura versiune autentică.

40 Pe de altă parte, Republica Slovacă continuă să susțină că autoritățile fiscale nu puteau să anuleze o decizie judecătorească și consideră că acestea au pus în aplicare singurul mijloc posibil de recuperare a ajutorului în cauză.

Aprecierea Curții

41 Înainte de a începe examinarea neîndeplinirii obligațiilor imputată Republicii Slovace în ceea ce privește obligația acesteia de executare a Deciziei 2007/254, trebuie amintite anumite principii ce rezultă din jurisprudența constantă a Curții în această materie.

42 Desființarea unui ajutor ilegal prin recuperarea acestuia este consecința logică a constatării caracterului său ilegal, iar această consecință nu poate depinde de forma în care a fost acordat ajutorul (a se vedea în special Hotărârea din 10 iunie 1993, Comisia/Grecia, C-183/91, Rec., p. I-3131, punctul 16, și Hotărârea Comisia/Portugalia, citată anterior, punctul 38).

43 În cazul unei decizii de constatare a caracterului ilegal al unui ajutor, recuperarea acestuia dispusă de Comisie are loc în condițiile prevăzute la articolul 14 alineatul (3) din Regulamentul nr. 659/1999. Singurul mijloc de apărare care ar putea fi invocat de un stat membru în cadrul unei acțiuni în constatarea neîndeplinirii obligațiilor, introdusă de Comisie în temeiul articolului 88 alineatul (2) CE, este acela întemeiat pe imposibilitatea absolută de a executa corect decizia de recuperare (a se vedea Hotărârea din 13 noiembrie 2008, Comisia/Franța, C-214/07, Rec., p. I-8357, punctele 43 și 44, precum și jurisprudența citată).

44 În cazul unor dificultăți de executare, Comisia și statul membru, în temeiul normei care impune statelor membre și instituțiilor Uniunii Europene obligații reciproce de cooperare loială, care rezultă în special din articolul 4 alineatul (3) TUE, trebuie să colaboreze cu bună-credință pentru depășirea acestor dificultăți, cu respectarea deplină a prevederilor Tratatului FUE și în special a celor privind ajutoarele de stat (a se vedea Hotărârea din 13 noiembrie 2008, Comisia/Franța, citată anterior, punctul 45 și jurisprudența citată).

45 În prezenta cauză, trebuie constatat de la bun început că, la momentul introducerii de către Comisie a prezentei acțiuni, și anume la 29 de luni după notificarea Deciziei 2007/254, nicio sumă nu fusese recuperată de la Frucona. Republica Slovacă nu contestă acest lucru și, pe de altă parte, nici nu invocă o imposibilitate absolută de executare a deciziei Comisiei.

46 În ceea ce privește împrejurările pe care Republica Slovacă le invocă pentru a justifica neexecutarea Deciziei 2007/254 și, prin urmare, nerecuperarea ajutorului ilegal acordat în favoarea Frucona, argumentația sa cuprinde în esență două părți.

47 În primul rând, în observațiile sale scrise, aceasta a invocat o interpretare literală a articolului 2 alineatele (1) și (2) din Decizia 2007/254 și s-a întemeiat în această

privință pe utilizarea, în versiunea slovacă a acesteia, a termenului „recuperare” în locul termenului „încasare”, ceea ce, în opinia acesteia, nu ar implica decât o obligație de a iniția diferite demersuri în scopul recuperării ajutorului ilegal, fără să fie obligată să îl recupereze efectiv.

48 Trebuie subliniat că o asemenea interpretare a textului Deciziei 2007/254 încalcă în mod vădit domeniul de aplicare real al acesteia. În contextul legislației Uniunii și având în vedere, în special, considerentul (13) și articolul 14 alineatul (3) din Regulamentul nr. 659/1999, este evident, astfel cum susține Comisia, că obiectivul Deciziei 2007/254 este restabilirea unei concurențe efective, astfel încât această decizie impune statului membru destinatar obligația de a obține efectiv și fără întârziere restituirea ajutorului de stat ilegal. Prin urmare, interpretarea literală pe care Republica Slovacă o dă textului deciziei menționate nu poate fi admisă.

49 În al doilea rând, poziția Republicii Slovace se întemeiază pe argumentul potrivit căruia procedura judiciară inițiată de biroul impozite, mai întâi la Tribunalul Departamental Košice II și ulterior la Curtea Regională din Košice, pentru recuperarea ajutorului de stat acordat în favoarea Frucona era inevitabilă în condițiile în care acordul privind concordatul, autorizat printr-o decizie a instanței competente care a dobândit putere de lucru judecat, nu ar fi putut să fie anulat de biroul impozite, care este un organ administrativ.

50 În această privință, trebuie mai întâi amintit că, potrivit articolului 14 alineatul (3) din Regulamentul nr. 659/99, recuperarea unui ajutor ilegal impusă de o decizie a Comisiei trebuie efectuată fără întârziere și în conformitate cu procedurile legislației naționale a statului membru în cauză, cu condiția ca acestea să permită executarea imediată și efectivă a deciziei respective.

51 Astfel, un stat membru care, în temeiul unei asemenea decizii a Comisiei, se vede obligat să recupereze ajutoare ilegale este liber să aleagă mijloacele prin care va executa această obligație, cu condiția ca măsurile alese să nu afecteze domeniul de aplicare și eficacitatea dreptului Uniunii (a se vedea Hotărârea din 12 decembrie 2002, Comisia/Germania, C-209/00, Rec., p. I-11695, punctul 34, precum și Hotărârea din 20 mai 2010, Scott și Kimberly Clark, C-210/09, Rep., p. I-4613, punctul 21).

52 Dreptul Uniunii impune, așadar, o obligație de a lua toate măsurile necesare pentru a asigura executarea deciziilor Comisiei care impun recuperarea unui ajutor ilegal respectând în același timp particularitățile diferitelor proceduri care sunt prevăzute de statele membre în acest sens. Trebuie subliniat că, în cadrul prezentei acțiuni, Comisia a susținut, în conformitate cu acest drept, că nu a avut nicio intenție de a impune autorităților competente din Republica Slovacă modul în care ajutorul de stat acordat în mod ilegal în favoarea Frucona urma să fie recuperat, apreciind totodată că procedura pusă în aplicare în acest scop nu îndeplinește cerința recuperării imediate și efective a acestui ajutor.

53 Faptul că, în urma Deciziei 2007/254, biroul impozite a efectuat demersuri pentru recuperarea ajutorului de stat ilegal pe cale judecătorească nu este criticabil în sine, întrucât un stat membru este liber, după cum s-a subliniat mai sus, să aleagă mijloacele prin care va executa obligația de recuperare ce îi revine.

54 Cu toate acestea, în prezenta cauză, măsurile adoptate de autoritățile competente slovace nu au condus la recuperarea ajutorului ilegal și, prin urmare, condițiile normale de concurență nu au fost restabilite. Obstacolul principal în calea acestei recuperări a fost refuzul, mai întâi al Tribunalului Departamental Košice II și ulterior al Curții Regionale din Košice, de a admite acțiunea având ca obiect recuperarea formulată de

biroul impozite, având în vedere faptul că decizia instanței competente din 14 iulie 2004, care validează acordul privind concordatul, dobândise putere de lucru judecat.

55 Astfel, în prezenta cauză se pune problema dacă caracterul definitiv al unei hotărâri judecătorești naționale prin care este aprobat, în cadrul procedurii reorganizării judiciare, un concordat din care rezultă o renunțare parțială la o creanță publică, renunțare calificată ulterior de Comisie ca ajutor de stat, poate împiedica recuperarea acestui ajutor.

56 În această privință, trebuie subliniat, în primul rând, că situația din cauză diferă de cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Lucchini, citată anterior, invocată de Comisie, în care Curtea a statuat că dreptul Uniunii se opune aplicării unei dispoziții a dreptului național care urmărește să consacre principiul autorității de lucru judecat în măsura în care aplicarea acesteia împiedică recuperarea unui ajutor de stat care a fost acordat cu încălcarea dreptului Uniunii și a cărui incompatibilitate cu piața comună a fost constatată printr-o decizie a Comisiei care a rămas definitivă (a se vedea punctul 63 din respectiva Hotărâre Lucchini).

57 Astfel, în prezenta cauză, decizia judecătorească dotată cu putere de lucru judecat, pe care o invocă Republica Slovacă, este anterioară deciziei prin care Comisia a impus recuperarea ajutorului în litigiu.

58 Prin urmare, după cum susține Republica Slovacă, Hotărârea Lucchini, citată anterior, nu poate fi relevantă în mod direct în prezenta cauză.

59 În al doilea rând, trebuie amintită importanța pe care o are principiul autorității de lucru judecat, atât în ordinea juridică a Uniunii, cât și în ordinile juridice naționale. Astfel, pentru a garanta atât stabilitatea dreptului și a raporturilor juridice, cât și o

bună administrare a justiției, este necesar ca hotărârile judecătorești rămase definitive după epuizarea căilor de atac disponibile sau după expirarea termenelor de exercitare a acestor căi de atac să nu mai poată fi contestate (Hotărârea din 30 septembrie 2003, Köbler, C-224/01, Rec., p. I-10239, punctul 38, și Hotărârea din 16 martie 2006, Kapferer, C-234/04, Rec., p. I-2585, punctul 20, și Hotărârea din 3 septembrie 2009, Fallimento Olimpiclub, C-2/08, Rep., p. I-7501, punctul 22).

60 Prin urmare, dreptul Uniunii nu impune în toate situațiile unei instanțe naționale să înlăture aplicarea normelor interne de procedură care conferă putere de lucru judecat unei hotărâri judecătorești, chiar dacă aceasta ar permite evitarea unei încălcări a dreptului Uniunii prin hotărârea în cauză (a se vedea în acest sens Hotărârile citate anterior Kapferer, punctul 21, și Fallimento Olimpiclub, punctul 23).

61 Astfel cum a subliniat avocatul general în concluzii, atât din dosar, cât și din observațiile prezentate în ședință de Republica Slovacă rezultă că autoritățile acestui stat membru dispun, potrivit legislației naționale, de mijloace a căror utilizare diligentă ar putea da posibilitatea statului respectiv de a recupera ajutorul în cauză.

62 Cu toate acestea, Republica Slovacă nu a oferit elemente precise în ceea ce privește condițiile în care autoritățile menționate ar fi utilizat mijloacele puse astfel la dispoziția lor.

63 În special, astfel cum s-a subliniat la punctul 14 din prezenta hotărâre, acest stat membru nu a precizat în mod clar rezultatele pe care le-a avut cererea biroului impozite în ceea ce privește formularea unui recurs extraordinar împotriva hotărârii Curții Regionale din Košice din 21 aprilie 2008.

64 În consecință, Curtea nu poate decât să constate că, în raport cu criticile precise ale Comisiei, Republica Slovacă nu a oferit suficiente elemente care să permită să se considere că ar fi efectuat, în termenul care i-a fost acordat, toate demersurile pe care le putea pune în aplicare în vederea obținerii rambursării ajutorului în cauză.

65 Având în vedere toate cele de mai sus, trebuie să se constate că, prin neadoptarea, în termenul prevăzut, a tuturor măsurilor necesare pentru recuperarea de la beneficiar a ajutorului ilegal vizat de Decizia 2007/254, Republica Slovacă nu și-a îndeplinit obligațiile care îi reveneau în temeiul articolului 249 al patrulea paragraf CE și al articolului 2 din decizia menționată.

Cu privire la cheltuielile de judecată

66 În temeiul articolului 69 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Curții, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât Comisia a solicitat obligarea Republicii Slovace la plata cheltuielilor de judecată, iar Republica Slovacă a căzut în pretenții, se impune obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară și hotărăște:

1) Prin neadoptarea, în termenul prevăzut, a tuturor măsurilor necesare pentru recuperarea de la beneficiar a ajutorului ilegal vizat de Decizia 2007/254/CE a Comisiei din 7 iunie 2006 privind ajutorul de stat C 25/05 (ex NN 21/05) pus în aplicare de Republica Slovacă în favoarea Frucona Košice a.s., Republica

Slovacă nu și-a îndeplinit obligațiile care îi reveneau în temeiul articolului 249 al patrulea paragraf CE și al articolului 2 din decizia menționată.

2) Obligă Republica Slovacă la plata cheltuielilor de judecată.

Semnături